Styrelsens för ackreditering och
teknisk kontroll författningssamling

SWEDAC

ISSN 1400-4682

Utgivare: Sven Nyström

STAFS 2004:5

Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter för ackrediterade organ som certifierar ledningssystem för miljö och/eller energi

Allmänna råd
till Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter enligt ovan

Beslutade den 10 juni 2004

Beställning:
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

SWEDAC
Box 878
501 15 BORÅS

Tel. 033-17 77 00
Fax 033-10 13 92

SWEDAC
Box 2231
103 15 STOCKHOLM

Tel. 08-406 83 00
Fax 08-791 89 29

Hemsida: www.swedac.se

ISSN 1400-4682
Multitryck, Borås

Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter för ackrediterade organ som certifierar ledningssystem för miljö och/eller energi

beslutade den 10 juni 2004

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, SWEDAC, föreskriver följande med stöd av 20 § förordningen (1993:1065) om teknisk kontroll och beslutar följande allmänna råd.

TILLÄMPNINGSOMRÅDE

1 § Dessa föreskrifter anger krav för organ som är ackrediterade av SWEDAC för certifiering av ledningssystem för miljö och/eller energi. Vidare anges krav som skall uppfyllas av organ som ansöker om sådan ackreditering.

Kravspecifikationer mot vilka certifiering under ackreditering kan göras är:
- Av SWEDAC accepterad nationell eller internationell standard för ledningssystem för miljö
- Av SWEDAC accepterad nationell eller internationell standard för ledningssystem för energi
- Standard enligt ovan i kombination med tillämpningsdokument som accepterats av SWEDAC.

Accepterade kravspecifikationer finns förtecknade på SWEDAC:s hemsida, www.swedac.se.

DEFINITIONER

2 § I dessa föreskrifter gäller de definitioner som anges i ISO/IEC Guide 66:1999; General requirements for bodies operating assessment and certification/registration of environmental management systems.

KRAV I STANDARDEN

3 § Ackrediterade certifieringsorgan som certifierar ledningssystem för miljö och/eller energi skall uppfylla kraven i standarden ISO/IEC Guide 66:1999. Standardens kravtext ska vid ackreditering för certifiering av ledningssystem för energi anpassas enligt nedanstående tabell.

Text i ISO/IEC Guide 66	**Ersättes med**	**Avsnitt**
Environmental management systems, EMS	Energy management system (energiledningssystem)	Hela dokumentet utom Bibliografi (1)
Environmental policy	Energy policy, (energipolicy)	Introduction
Potential to cause environmental impact	Potential to influence the energy aspects (betydelse ur energisynpunkt)	4.2.3.2.c
Environmental aspects	Energy aspects (energiaspekter)	Introduction, 4.2.3.2.d, 5.3.2.a
ISO 10 011-1	ISO 19 011	4.1.4.3 n
Referenser till ISO 14 010 och ISO 14 011	ISO 19 011	4.1.5.4, 4.2.2.2
ISO 14 012	ISO 19011 med de modifieringar som kan finnas i av SWEDAC accepterade tillämpningsdokument	4.2.2.2, 4.2.2.3

Certifieringsorganet skall även uppfylla tillkommande krav i av SWEDAC accepterade tillämpningsdokument.

ANSÖKAN OM ACKREDITERING

4 § Ansökan om ackreditering skall göras på formulär som tillhandahålls av SWEDAC.

5 § I ansökan skall det ackrediteringsområde som ansökan avser anges i form av kravspecifikation (standard för miljöledningssystem och/eller energiledningssystem) och branscher (näringsgrenar). Rutiner för att analysera kompetensbehov och för att säkerställa den egna kompetensen för sökt ackrediteringsområde samt resultatet av certifieringsorganets utvärdering för respektive ackrediteringsområde skall bifogas ansökan.

ACKREDITERING OCH TILLSYN

6 § Beslut om ackreditering eller ändring av ackrediteringens omfattning fattas av SWEDAC på grundval av en utvärdering av certifieringsorganet. Beslutet reglerar villkoren för ackrediteringen samt SWEDAC:s tillsyn av certifieringsorganet. I SWEDAC:s ackrediteringsprocess ingår bl.a. granskning av pågående certifieringsuppdrag inom det område ansökan omfattar, se även 12 §. Detta innebär att SWEDAC vid nyackreditering skall delta som observatör vid minst två certifieringar enligt aktuell kravspecifikation som utförs enligt certifieringsorganets rutiner.

SWEDAC:s utvärdering vid ackreditering och tillsyn omfattar, vid certifieringsuppdrag inom ackrediteringen, all verksamhet som berör uppdragen såsom kontraktsgenomgång, eventuell förrevision, revision, utfärdande av certifikat och den uppföljande verksamheten.
Vid ansökan om ändring av ackrediteringens omfattning och vid tillsyn avgör SWEDAC omfattningen av utvärderingen.

BEGRÄNSNING ELLER UPPHÄVANDE AV ACKREDITERING

7 § Om ett ackrediterat certifieringsorgan inte uppfyller ackrediteringsvillkoren kan SWEDAC med stöd av lagen (1992:1119) om teknisk kontroll

- besluta att återkalla ackrediteringen
- besluta att under en begränsad tid, fram till dess certifieringsorganet åter uppfyller ackrediteringsvillkoren, återkalla certifieringsorganets rätt att utfärda nya certifikat inom ackrediteringen
- besluta om ändring i ackrediteringens omfattning
- begära att certifieringsorganet skall vidta omedelbar rättelse.

Om SWEDAC beslutat att för begränsad tid återkalla det ackrediterade certifieringsorganets rätt att utfärda nya certifikat, skall certifieringsorganet genomföra övervakning och övriga åtaganden för tidigare utfärdade certifikat enligt ordinarie planering.

8 § Om certifieringsorganet önskar få ackrediteringen återkallad skall detta meddelas skriftligen till SWEDAC.

9 § Om certifieringsorganet får ackrediteringen återkallad, skall certifieringsorganet omgående vidta åtgärder så att ingen hänvisning i fortsättningen sker till ackrediteringen.

SKYLDIGHETER NÄR ACKREDITERINGEN ÅBEROPAS

10 § Ett certifieringsorgan skall, då det åberopar sin ackreditering, säkerställa att missförstånd inte uppstår om ackrediteringens omfattning eller innebörd. Detta gäller även i samband med information och marknadsföring.

11 § När ett certifikat utfärdas eller vidmakthålls genom övervakning under åberopande av ackrediteringen skall resurser och all personal som används uppfylla kraven i dessa föreskrifter.

12 § Certifieringar som utförts innan beslut om ackreditering har meddelats kan få giltighet som certifiering under ackreditering om certifieringsorganet gör en omprövning av certifieringarna med de förutsättningar som gäller för ackreditering. Sådan omprövning skall dokumenteras.

ANVÄNDNING AV SWEDAC:S ACKREDITERINGSMÄRKE

13 § Regler om hur SWEDAC:s ackrediteringsmärke får användas regleras i SWEDAC:s föreskrifter:

> ”Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter om användning av ackrediteringsmärke och annan hänvisning till ackreditering.”

ÖVRIGT

14 § Ett certifieringsorgan skall snarast möjligt skriftligen meddela SWEDAC sådana förändringar som kan påverka dess möjligheter att uppfylla ackrediteringsvillkoren.

15 § Ackrediterade certifieringsorgan skall betala de avgifter som framgår av SWEDAC:s avgiftsföreskrifter.

16 § Ett certifieringsorgan som till följd av sin verksamhet kan bli skadeståndsskyldigt, skall genom försäkringsavtal eller på annat sätt ha säkerställt att sådan ersättning kan ges ut.

17 § Ett certifieringsorgan som får kännedom om sådana omständigheter som skulle kunna leda till att ett företag, som är aktuellt för certifiering eller som innehar certifikat, bedöms vara olämpligt för den aktuella uppgiften, skall överväga om det finns anledning att avbryta certifieringsprocessen eller att återkalla ett utfärdat certifikat.

18 § SWEDAC kan om det finns särskilda skäl medge undantag från dessa föreskrifter.

Övergångsbestämmelser

1. Dessa föreskrifter träder ikraft den 1 september 2004 då SWEDAC:s allmänna föreskrifter, STAFS 2002:2, för ackrediterade organ som certifierar miljöledningssystem enligt SS-EN ISO 14 001, upphör att gälla.

HANS-ERIC HOLMQVIST

Roland Jonsson

Styrelsens för ackreditering och
teknisk kontroll författningssamling

SWEDAC

Allmänna råd till

Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter för ackrediterade organ som certifierar ledningssystem för miljö och/eller energi

Allmänna råd

Bakgrund

SWEDAC:s allmänna råd utgör ett förtydligande av hur kraven i SWEDAC:s föreskrifter kan uppfyllas. Även andra sätt att uppfylla kraven än vad som anges i råden kan accepteras.

Råd till 3 § Krav i standarden
För ledningssystem för miljö utgörs råden av

*- EA-7/02 * EA Guidance for the Accreditation of Certification Bodies for Environmental Management Systems.*

Aktuell version av EA-7/02 tillhandahålls av SWEDAC och finns även tillgänglig på EA:s hemsida: www.european-accreditation.org

För ledningssystem för energi utgörs råden av

- EA-7/02 (se ovan) jämte av SWEDAC accepterade tillämpningsdokument.

Dessa tillämpningsdokument finns förtecknade på SWEDAC:s hemsida, www.swedac.se.

Nedan anges ytterligare råd till 3 §. (Hänvisning inom parentes avser avsnitt i standarden ISO/IEC Guide 66:1999.

Arkivering (avsnitt 4.1.8)
Bestämning av tidsperiod och form för förvaring av dokument bör baseras på en riskbedömning som gjorts utifrån verksamhetens art och behov samt eventuella myndighetskrav.

Sekretess (avsnitt 4.1.9)
Certifieringsorganet bör analysera hur regler i olika författningar som rör sekretess och skydd för personlig integritet vid behandling av personuppgifter påverkar den egna verksamheten samt utifrån detta vidta lämpliga åtgärder.

Endast om det i lag, förordning eller myndighetsföreskrifter finns skyldighet för ett certifieringsorgan att lämna ut uppgifter får avsteg från uppdragsgivarens önskemål om sekretess göras.

Planering av revisioner (avsnitt 5.2)
Då revisionen omfattar både miljö- och energiledningssystem beräknas revisionstiden med utgångspunkt från miljöledningssystemet och därefter görs ett tillägg för granskning av energipolicy, energiaspekter, energimål och handlingsplan, verksamhetsstyrning m.m. Underlag för tidsberäkningen ska dokumenteras. Det är inte troligt att det tillägg som behöver göras underskrider 30 % av det beräknade värdet för miljöledningssystemet.

Om revisionen av miljö- och energiledningssystem samordnas med ytterligare ett ledningssystem (t.ex. ledningssystem för kvalitet) kan revisionstiden (totala antalet revisionsdagar) minskas med högst 30 % av revisionstiden för aktiviteten med det lägsta antalet rekommenderade mandagar. Om fler ledningssystem ingår i revisionen kan samma princip tillämpas på de tillkommande ledningssystemen. Grunderna för reduktionen skall dokumenteras.

En förutsättning i båda fallen enligt ovan är att ledningssystemen är integrerade och att planeringen av revisionen tar hänsyn till en effektiv användning av revisionstiden.

Råd till 5 § Ansökan om ackreditering
Kompetensområden i form av branscher bör väljas ut så att de återspeglar de för branschen viktiga processerna och miljöaspekterna respektive energiaspekterna. Normalt används en indelning enligt Standard för näringsgrensindelning SNI 92 och/eller EA-koder, enligt EA 7/01, Guidance on the application of EN 45 012, Annex 1.

Generellt gäller att det fordras en bred kompetens inom miljöfrågor, revisionserfarenhet, kunskap om miljölagstiftning och kunskap om miljöledningssystem för att utföra revision och certifiering på miljöområdet. För vissa branscher fordras därutöver specifikt branschkunnande.

Sådana branscher, enligt indelningen i SNI 92 eller EA-koder, där branschspecifika miljökunskaper bedöms vara nödvändiga anges i bilaga 1, tabell 1.

Den kompetens som generellt fordras för att genomföra revision av ett energiledningssystem beskrivs i tillämpningsdokument till standarden. För de flesta branscher sker en stor del av energiförbrukningen inte i själva huvudprocessen. Huvuddelen av energin går i stället till byggnadens energiförbrukande system (t.ex. ventilation, belysning) och till produktionens hjälpsystem (t.ex. pumpar och tryckluft) samt transporter. För dessa områden är ofta energiaspekterna av samma art oavsett bransch.

Några branscher skiljer sig dock från de övriga genom att en stor del av deras energiförbrukning går till processen samt att de har komplicerade energiförbrukande processer. Vid revision av dessa branscher, som listas enligt indelningen i SNI 92 eller EA-koder i bilaga 1 tabell 2, bedöms branschspecifika kunskaper om energi vara nödvändiga.

Anm. Ackreditering för en bransch innebär att certifieringsorganet på ledningsnivå har bedömts ha nödvändig kunskap för att värdera kompetensbehovet för revision inom branschen och sätta samman lämpliga revisionslag. Dessutom har man bedömts vara kompetent att administrera certifieringsförfarandet och fatta korrekta beslut om certifiering.

Certifieringsorganet har vidare bedömts ha tillgång till revisionspersonal med tillräcklig kompetens att utföra revisioner inom huvuddelen av de verksamheter som faller inom branschen. Det är alltid certifieringsorganets skyldighet att själv värdera sina förutsättningar att genomföra certifiering av en verksamhet utifrån de förutsättningar som gäller i varje enskilt fall.

Råd till 6 § Ackreditering och tillsyn
Certifieringsorganet bör i samband med ansökan och senast två månader före utsatt revisionstidpunkt ange vilka certifieringsuppdrag de har inplanerade.

För att ge SWEDAC möjlighet att som del av sin utvärdering inför ackreditering och vid tillsyn delta som observatör vid revisioner bör certifieringsorganet säkerställa gentemot sina kunder att SWEDAC ges denna möjlighet. Vidare bör SWEDAC i förväg ges möjlighet att få ta del av relevant information. Certifieringsorganet bör, före tecknande av avtal om uppdrag, säkerställa att uppdragsgivaren är införstådd med dessa villkor.

Råd till 7 § Begränsning eller upphävande av ackreditering
Om ett ackrediterat certifieringsorgan inte betalar föreskrivna avgifter eller försätts i konkurs medför detta att ackrediteringen återkallas.

Råd till 16 § Övrigt
För att fastställa vilka risker certifieringsorganet löper bör en riskanalys företas. Försäkringens omfattning och försäkringsbelopp bör anpassas till resultatet av riskanalysen.

Råd till 17 § Övrigt
De omständigheter som anges i 17 § är sådana som inte specifikt regleras i den aktuella kravspecifikationen men som kan påverka bedömningen av lämpligheten hos det företag som är aktuellt för certifiering eller innehar certifikat.

BILAGA 1

Tabell 1: Branscher där branschspecifika miljökunskaper bedöms vara nödvändiga

SNI-kod	Bransch	EA-kod
SNI 01	Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill	EA 01
SNI 02	Skogsbruk och service till skogsbruk	EA 01
SNI 05	Fiske, vattenbruk samt service i anslutning härtill	EA 01
SNI 10	Kol- och torvutvinning	EA 02
SNI 11	Utvinning av råpetroleum och naturgas samt service i anslutning härtill	EA 02
SNI 12	Utvinning av uran- och toriummalm	EA 02
SNI 13	Utvinning av metallmalmer	EA 02
SNI 14	Annan mineralutvinning	EA 02
SNI 15	Livsmedels- och dryckesvarutillverkning	EA 03
SNI 16	Tobaksvarutillverkning	EA 03
SNI 19.1	Garvning och annan läderberedning	EA 05, del av
SNI 20.1	Sågning och hyvling av trä, träimpregnering	EA 06, del av
SNI 21	Massa-, pappers- och pappersvarutillverkning	EA 07
SNI 23	Tillverkning av stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kärnbränsle	EA 10, 11
SNI 24	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter	EA 12, 13
SNI 25	Tillverkning av gummi- och plastvaror	EA 14
SNI 27, 28	Stål- och metallframställning	EA 17
SNI 34	Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar	EA 22
SNI 35	Tillverkning av andra transportmedel	EA 20, 21
SNI 37	Återvinning	EA 24
SNI 40	El-, gas-, ång- och hetvattenförsörjning	EA 25, 26, 27
SNI 41	Vattenförsörjning	EA 27
SNI 45	Byggverksamhet	EA 28
SNI 60	Landtransport; transport i rörsystem	EA 31
SNI 61	Sjötransport	EA 31
SNI 62	Lufttransport	EA 31
SNI 85	Hälso- och sjukvård, sociala tjänster, veterinärverksamhet	EA 38
SNI 90	Avloppsrening, avfallsrening, renhållning o dyl.	EA 39, del av

Kommentar till tabell: Med branschspecifika miljökunskaper menas t.ex. en djupare kännedom om de industriella processerna och vilka miljöaspekter som dessa kan ge upphov till jämte kunskap om olika tekniska lösningar och om miljölagstiftningen som reglerar området på föreskriftsnivå.

Tabell 2: Branscher där branschspecifika kunskaper om energifrågor bedöms vara nödvändiga

SNI-kod	Bransch	EA-kod
SNI 13	Utvinning av metallmalmer	EA 02
SNI 21	Massa-, pappers- och pappersvarutillverkning	EA 07
SNI 23	Tillverkning av stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kärnbränsle	EA 10, 11
SNI 24	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter	EA 12, 13
SNI 27	Stål- och metallframställning	EA 17

Kommentar till tabell: Med branschspecifika kunskaper om energifrågor menas t.ex. en djupare kännedom om de industriella processerna och vilka energiaspekter som dessa kan ge upphov till jämte kunskap om olika energibesparande tekniska lösningar.